

Сьогодні сучасні провідні бібліотеки України та світу надають велику увагу створенню електронних ресурсів, у т. ч. електронних бібліотек, незважаючи на те, що це вартує чималих фінансових вкладень, потребує підготовлених інженерних і бібліотечних кадрів. Адже електронна бібліотека є сучасним інструментом забезпечення доступу до соціально значущої інформації перелусім наукового, освітнього й культурного характеру. Ця інформаційна система дає змогу надійно зберігати й ефективно використовувати різномірні колекції електронних документів (текст, графіку, аудіо, відео тощо) через глобальні мережі передачі даних у зручному для користувача вигляді.

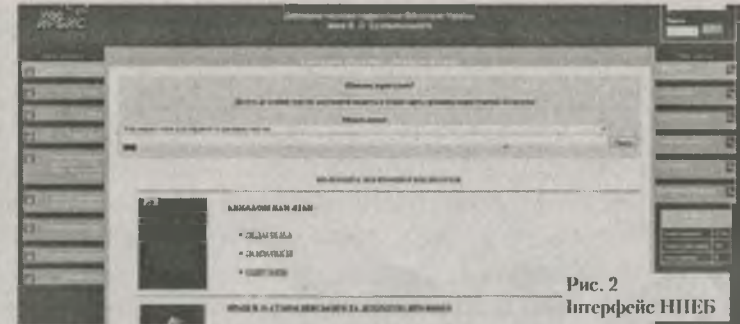

Рис. 2
Інтерфейс НПЕБ

Інформаційне забезпечення фахових потреб освітян є одним із важливих завдань науково-дослідної роботи Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського) яка є структурною складовою Національної академії педагогічних наук України, тому вона постійно втілює в свою діяльність сучасні інноваційні розробки. Метою створення науково-педагогічної електронної бібліотеки (НПЕБ) ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського є відображення структури сучасного знання з питань освіти, педагогіки, психології та суміжних галузей, а також бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства й інформаційної діяльності для інформаційного забезпечення фахових потреб освітян, фахівців бібліотек галузі шляхом їх ознайомлення з повними текстами праць класиків педагогічної та психологічної наук, актуальної сучасної наукової продукції українських і зарубіжних авторів, надання вільного доступу до праць співробітників ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

Наталія Вараксіна,

завідувач відділу науково-технічного забезпечення та впровадження комп'ютерних технологій Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського

ги й періодичні видання до 1917 р., що включають документи галузевого спрямування психолого-педагогічного профілю, зокрема з історії народної освіти й педагогічної думки, організації народної освіти й реформи школи, організації та методів педагогічних досліджень, питань педагогічної психології; підручники, документи іноземними мовами тощо;

бібліотек МОН України та НАПН України (показчики, наукові праці, окремі статті).

Доступ до НПЕБ здійснюється декількома способами:

- через веб-інтерфейс користувача САБ ІРБІС64 на порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського (рис. 2);

- через АРМ "Користувач" у локальній мережі бібліотеки (рис. 2);

вачам ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, які вводять у вікні "Авторизація" своє прізвище (логін) та № читацького квитка до рисочки (пароль). Не зареєстрованим користувачам необхідно стати читачами бібліотеки. Для цього їм необхідно звернутись безпосередньо до бібліотеки (за адресами: вул. Берлінського, 9 (головне приміщення); вул. Володимирська, 57 (філія)) або після оплати 7 грн. на р/р 31250201116401 УДКСУ у Шевченківському р-ні м. Києва, МФО 820019 Код ЄРДПОУ 25805035 та відправлення скан-копії квитанції і заповненої карти реєстрації читача на адресу mba_dnpb@i.ua (протягом одного робочого дня Вам буде надіслана скан-копія читацького квитка, оригінал якого можна отримати в головному приміщенні бібліотеки (м. Київ, вул. Берлінського, 9). Більш детальнішу інформацію можна одержати у чергового бібліографа, скориставшись послугою "Запитай бібліотекаря" на головній сторінці portalu.

Режим перегляду повних текстів документів без можливості копіювання його на ПК користувача забезпечуватиметься програмним забезпеченням "DigitizedContentVisualizator". Обмеження на доступ до повних текстів їх копіювання вводяться для забезпечення прав правовласників відповідно до Закону України "Про авторське право і суміжні права".

Формування НПЕБ на веб-порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського розпочалося у другому півріччі 2013 р (http://194.44.12.98/cgi-bin/irbis64r_12/cgiirbis_64.exe?LNG=&C21COM=F&I21DBN=ELIBR&P21DBN=ELIBR&S21FMT=&S21ALL=&S21IN=&S21CNR=1)

Ефективний інструмент доступу до колекцій фахових електронних документів

Користувачі НПЕБ

НПЕБ ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського виконує такі завдання:

- формує фонд електронних документів та здійснює їх аналітико-синтетичне опрацювання;
- надає доступ до електронних документів за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій;
- забезпечує повноту, якість й оперативність інформаційного обслуговування користувачів;
- надає користувачам якісно нові можливості роботи з електронними документами;
- розширює компетенції користувачів;

- через видавання компакт-дисків у Медіа-центрі головного приміщення й читальних залах;

- через службу електронної доставки документів у межах чинного законодавства.

Важливою складовою НПЕБ ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського є її сервіси пошуку й перегляду, що забезпечують навігацію по інформаційним ресурсам. Користувач може здійснювати пошуку шляхом вибору термінів із заданих списків (наприклад, мова докумен-

- забезпечує привабливі зовнішній вигляд електронних документів.

НПЕБ є складовою інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу (ІГР) ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, формується на її матеріально-технічній базі, функціонує в її локальній мережі, доступ до якої надається в он-лайн режимі, а також через веб-портал бібліотеки (<http://www.dnpb.gov.ua/>). НПЕБ ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського складається з фонду електронних документів, довідково-пошукового апарату й програмно-технологічного комплексу.

Довідково-пошуковий апарат НПЕБ — це сукупність інформаційно-пошукових систем і програмних засобів, призначених для пошуку документів та інформації, що міститься в них. Інструментом ідентифікації документів для забезпечення ефективної навігації й виконання певних видів інформаційних пошуків є бібліографічний опис об'єкта. Основою програмно-технологічного комплексу: Система автоматизації бібліотек ІРБІС64, веб-модуль ІРБІС64 та система керування електронними колекціями "DigitizedContentVisualizator".

Основними джерелами комплектування фонду електронних документів (ФЕД) НПЕБ є: отримання безоплатних вітчизняних обов'язкових примірників електронного документа галузевого спрямування; електронних документів галузевого спрямування від установ НАПН України, мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України; закупівля електронних документів галузевого спрямування у

установах і організаціях, які поширюють електронні документи; одержання електронних документів від правовласників, співробітників інших установ і організацій України та світу; оцифрування документів галузевого спрямування із фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; доступ до електронних ресурсів, базами даних, зокрема переддланих, тощо.

Отже, основний зміст НПЕБ ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського становить література з питань освіти, педагогічних наук та психології, літератури із суміжних галузей знань та бібліотечної справи. Інтернет-ресурси можуть бути джерелом поповнення фонду бібліотеки, якщо вони відповідають тематичним, видовим критеріям відбору і бібліотека має програми-клієнти для їх використання. При цьому об'єктами комплектування не можуть виступати ресурси, що містять визначену чинним законодавством шкідливу інформацію, а саме порнографію, заклики до насильства, розпалювання расової та міжнаціональної ворожнечі тощо.

Фонд електронних документів НПЕБ складається з 3 тематичних напрямів: освіта й педагогічні науки, психологія та бібліотечна справа. Ресурси кожного напрямку організовані у вигляді колекції, організованих за тематичними, видовими або цільовими ознаками і рубрик, підпорядкованих колекціям (рис. 1).

У межах напрямів ФЕД формуються такі колекції багатьма мовами світу:

- Сухомліністика (праці В. О. Сухомлинського та література про нього);
- книжкові пам'ятки, зокрема кни-

- електронні документи на компакт-дисках;
- наукова продукція співробітників наукових установ НАПН України;
- продукція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського (інструктивно-нормативні й методичні матеріали, покажчики, наукові праці, окремі статті);
- продукція провідних книгозбірень мережі освітянських

літературних і редакційних застосуванням фільтрів, що звужують простір пошуку та дають можливість сортування результатів за різними характеристиками. Крім того, користувач може отримати довідкову інформацію про наявність джерел у інших базах даних електронного каталогу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

У бібліографічному описі кожного документа є посилання на його повний текст, доступ до якого надається зареєстрованим користу-

вачами; з них:

- книжкові пам'ятки - 954 документів;
- праці В. О. Сухомлинського та література про нього — 210 документів;
- продукція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського — 32 документів;
- продукція провідних книгозбірень мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України - 210 документів.

Щоденно фахівці бібліотеки поповнюють НПЕБ новими документами. За час існування НПЕБ відвідало понад 10 тис. користувачів.

Науково-педагогічна електронна бібліотека ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського є успішним проектом із повноцінного інформаційно-го забезпечення фахових потреб науково-педагогічних й педагогічних працівників, студентів, аспірантів, школярів, їхніх батьків та інших громадян України й світу якісним і оперативним доступом до наукових та навчальних документів.

Запрошуємо Вас до Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського і, зокрема, до Науково-педагогічної електронної бібліотеки, що формується на веб-порталі бібліотеки.

НАША АДРЕСА:

Адреса головного приміщення:
Україна, 04060 м. Київ,
вул. М. Берлінського, 9
Телефон для довідок: (044) 467-22-14
Тел./факс: 440-35-48
Адреса філії: 01030,
м. Київ, вул. Володимирська, 57
Телефон для довідок: (044) 234-71-59
Е-пошта: dnpb@i.ua
Веб-портал: <http://www.dnpb.gov.ua/>

